Należność pocztowa opłacona ryczałtem. Wilno, Sobota 15 grudnia 1928 r. Cena 20 groszy.

KURJER WILEŃSKI

Rok V. NIEZALEŻNY ORGAN DEMOKRATYCZNY. Nr. 287 (1334)

O t. zw. „Szkole jednolitej".

Jednem z głównych zagadnień, o rozwiązanie którego od długiego już czasu niezmordowanie walczy Związek Polskiego Nauczycielstwa Szkół Powszechnych jest t. zw. „Szkoła jednolita".

Koncepcja szkoły powszechnej i jednolitej opiera się na takiej organizacji szkolnictwa, w której wszystkie stopnie i rodzaje szkół są połączone ze sobą w sposób organiczny, tak, że zapewnia ona każdemu dziecku bez względu na jego stosunki społeczne i pochodzenie możność kształcenia się w kierunku indywidualnych zdolności i zainteresowań.

Zagadnienie „Szkoły jednolitej" wyrosło w naturalny sposób na podstawie rozwoju stosunków społeczno-politycznych w naszem państwie. Stwierdzić należy, że w ostatniem dziesięcioleciu z coraz większą siłą ujawniają się dążenia emancypacyjne szerokich sfer naszego społeczeństwa. W dążeniach tych wysuwa się na pierwszy plan walka o zdobycze gospodarcze i polityczne, ma w nich jednak bardzo istotne znaczenie prąd wyzwolenia kulturalnego.

Zarówno w psychice mas, jak i w poważnych programach tych grup społecznych, które wysuwają lub popierają kwestję „Szkoły jednolitej", niema dążenia do zaprowadzenia równości duchowej wśród ludzi, niema nawet dążenia do zapewnienia wszystkim ludziom równego wykształcenia. Jest natomiast dążenie do jedności i zwartości duchowej, do stworzenia takich warunków, któreby każdej jednostce umożliwiły korzystanie z materjalnych i duchowych skarbów naszego narodu. Inaczej mówiąc musimy stworzyć takie warunki, w którychby przy największych nawet różnicach w zakresie wykształcenia i poziomie życia duchowego mogli się ludzie porozumieć w sprawach najważniejszych, dotyczących celu i sposobu życia jednostki, oraz sposobu organizowania współżycia społecznego.

Dążenie do jedności i zwartości duchowej w naszych warunkach ma niezmiernie doniosłe znaczenie. Jesteśmy bowiem społeczeństwem rozbitem, jak żadne inne, na dwie zupełnie różne grupy kulturalne: na lud i na t. zw. inteligencję. Grupy te nie mogą, nie umieją porozumieć się, są dla siebie obce niemal pod każdym względem.

Wyrównanie istniejącej nieprzebytej przepaści między temi dwiema grupami jest sprawą bardzo wielkiej wagi dla przyszłości naszego narodu. Wiemy, że na dokonanie tej wielkiej zmiany w strukturze naszego społeczeństwa trzeba pokoleń. Musimy jednak natychmiast w sposób zdecydowany wejść na tę drogę.

Długo toczyły się zacięte spory między zwolennikami i przeciwnikami „Szkoły jednolitej". Wysunięto cały arsenał argumentów za i przeciw, próbowano to ogromnie ważne zagadnienie sprowadzić na tory demagogji partyjnej, lecz nadaremnie.

Oto obecny minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego dr. Świtalski w przemówieniu wygłoszonem na X Walnym Zjeździe delegatów Związku P. N. S. P. w dniu 1 listopada b. r. w Warszawie jasno i dobitnie postawił sprawę „Szkoły jednolitej".

„Jesteśmy w trakcie pracy—mówił p. minister—by szkołę powszechną podnieść do jej fazy najwyższej, jaką jest szkoła siedmioklasowa. Jesteśmy w przygotowaniu tego, by ci chłopcy i dziewczęta, którzy ukończą tę szkołę, mieli drogę otwartą bez żadnych przeszkód i utrudnień do kontynuowania swej nauki zarówno w szkołach średnich, jak zawodowych". „Ministerstwo jest w obecnej chwili w przygotowywaniu tego, co można nazwać kamieniem węgielnym „Szkoły jednolitej".

„Zarządziłem opracowanie ujednostajnienia programów wyższych oddziałów szkoły powszechnej i niższych klas szkoły średniej. Mam to głębokie przekonanie, że realizacja „Szkoły jednolitej" w Polsce zależeć będzie przedewszystkiem od poziomu, na jaki się wzniesie polska szkoła powszechna. Nie wystarczy tu rozporządzenie czy propaganda, żaden odpowiedzialny za swoje decyzje minister, żaden myślący o przyszłości Państwa Rząd, nie zdecyduje się na przeprowadzenie „Szkoły jednolitej", jeżeliby to miało być połączone z ogólnem obniżeniem kultury narodu..." Realizacja „Szkoły jednolitej" budzić może i zastrzeżenia. Jeśli zdecydowałem się realizować „Szkołę jednolitą" to dlatego, że będzie ona najszerzej i najgłębiej zapuszczoną siecią na talenty i zdolności polskie..."

Głęboka troska o kulturę polską przebija w tem przemówieniu p. ministra.

Jeśli idzie o realizację „Szkoły jednolitej", to podkreślić należy fakt, mający tutaj pierwszorzędne znaczenie, mianowicie: zwinięcie przy Ministerstwie W. R. i O. P. Departamentu Szkół Średnich i połączenie go z Departamentem Szkół Powszechnych w jeden Departament Szkół Ogólnokształcących. Zniesienie tego przedziału w administracji szkolnej z równocześnie przeprowadzaną próbą ujednostajnienia programów od pierwszej klasy szkoły powszechnej aż do najwyższej klasy szkoły średniej i zainicjowanie przechodzenia młodzieży ze szkoły powszechnej do czwartej klasy szkoły średniej należy uważać za postęp w realizacji „Szkoły jednolitej".

Związek P. N. S. P. wygrał więc tę długotrwałą walkę o „Szkołę jednolitą", walkę podjętą i prowadzoną w imię troski o duchową i materjalną kulturę polskiego społeczeństwa, w imię troski o demokrację polską. Jeśli demokracja ma utrzymać się przy życiu, musi być oświeconą, bo demokracja bez inteligencji prowadzi nieodwołalnie do katastrofy. Demokracja bowiem musi stworzyć warunki, pozwalające na rozwój najwyższych wartości indywidualnych, na samowypowiedzenie się.

Andrzej Jasiński.

Polsko-niemiecki układ w sprawie kas oszczędnościowych.

BERLIN, 14.XII (Pat). W dniu 14 bm. podpisany został w urzędzie spraw zagranicznych Rzeszy przez p. prezesa dr. Prądzyńskiego ze strony polskiej i przez pana ministra *Eckerta* oraz radcę ministerjalnego ministerstwa sprawiedliwości Rzeszy dr. Kwasowsky'ego ze strony niemieckiej układ w sprawie kas oszczędnościowych prowincyj, przeciętych polsko-niemiecką granicą oraz w sprawie poznańskiego zakładu listów zastawnych.

Układy te tworzą uzupełnienie podpisanego w liście układu waloryzacyjnego. Stała delegacja polska w Berlinie do rokowań z Niemcami w sprawach prawniczych i finansowych, która przygotowywała wyżej wspomniany układ, zostanie z końcem roku bieżącego, z powodu załatwienia istotnej części swego zadania, rozwiązana. Rokowania co do dalszego uzupełnienia układu waloryzacyjnego, które zostały zastrzeżone przy jego podpisywaniu, będą prowadzone do konca z poselstwem polskiem w Berlinie, albo przez obie strony przez specjalne komisje.

Z państw ościennych.

LITWA KOWIEŃSKA.

Zmiany na sowieckiej placówce dyplomatycznej w Kownie.

KOWNO, 14-XII. (Pat). Rząd litewski udzielił agrement na mianowiane obecnego posła sowieckiego w Pradze Antonowa-Owsiejenki nowym posłem w Kownie na miejsce Arosjewa, który zostaje odwołany. Odwołany został również z Kowna naczelnik wydziału konsularnego poselstwa sowieckiego Łomakin, a na jego miejsce został mianowany sekretarz tego wydziału Gross.

Dziesięciolecie sądów litewskich.

KOWNO, 15-XII. (Pat). Dziś 15 grudnia sądy litewskie święcą 10-cie swego istnienia. Z tej okazji odbędą we wszystkich sądach uroczyste posiedzenia.

Śledztwo w sprawie Petrulisa.

KOWNO, 14-XII. (Pat). Sędzia śledczy do spraw szczególnej wagi rozpoczął dochodzenie w sprawie b. premjera i ministra skarbu Petrulisa oraz kilku jego byłych urzędników z ministerstwa skarbu, oskarżonych o przestępstwa służbowe.

ESTONJA.

Deklaracja nowego rządu estońskiego.

TALLIN, 14.XII. (Pat.) Dziś wieczorem naczelnik państwa Rei odczytał w parlamencie estońskim deklarację nowego rządu. W polityce zagranicznej rząd uważa za konieczne utrwalenie swych stosunków przyjaznych ze wszystkiemi państwami, a w szczególności z sąsiadami Estonji — Finlandją i Łotwą. Stosunki między Estonją a Polską będą pogłębione. Polityka zagraniczna Estonji zmierzać będzie do najściślejszego współdziałania z Ligą Narodów. Rząd uważa za konieczne uregulowanie stosunków gospodarczych z ZSSR. Dalej deklaracja wyraża nadzieję, że niedawno zawarty traktat handlowy estońsko-niemiecki posłuży za podstawę do pogłębienia stosunków gospodarczych między obu temi krajami.

RUMUNJA.

Ostateczne wyniki wyborów do Izby poselskiej.

BUKARESZT, 14.XII. (Pat.) Obliczenie wyników wyborów do Izby poselskiej, dokonane w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych, trwało do godziny pierwszej w nocy.

Wyniki te są następujące: partja narodowo-chłopska będzie miała w Izbie 330 posłów, liberałowie 12, partja Jorgi i Averescu 4, partja Lupu 4. Z list rządowych socjaliści otrzymają 9 i Żydzi-socjaliści 3. Partja węgierska uzyskała 6,60 proc. ogólnej liczby oddanych głosów, a w trzech departamentach nawet absolutną większość: wprowadzi ona do Izby 18 posłów.

ROSJA SOWIECKA.

Zebranie sow. dowódców rezerwy kawalerji.

MOSKWA 14.XII (*kor. wł.*). Kilka dni temu odbyło się w Moskwie pod przewodnictwem Budziennego liczne zebranie sow. dowódców rezerwy kawalerji. W końcowym resumé zaznaczył Budzienny, że ze względu na obecną sytuację sow. kawalerzysta rezerwy musi być w każdej chwili przygotowany do wskoczenia na siodło.

Ochrona pracy w Rosji Sow.

MOSKWA, 14.XII (*kor. wł.*). Dn. 10.XII ukończył swoje prace, zwołany przez rząd sow. zjazd robotników rolnych. Z liczb podanych na tym zjeździe okazuje się, że na terenie Z.S.R.R. pracuje 7 mil. robotników rolnych.

Przeciętny zarobek każdego wynosi 22 rb. miesięcznie, przyczem około $^1/_3$ całej ilości otrzymuje zapłatę wyłącznie w naturze.

Z podanej wyżej liczby robotników jako służba w gospodarstwach prywatnych pracuje 1.632.000 ludzi. Resztę robotników zatrudniają gospodarstwa sowieckie i komunalne. Zdobycze komunistyczne nie ulżyły doli robotników rolnych. Według danych podanych przez jednego z mówców przeszło 42 proc. całej ilości pracuje ponad 12 godzin dziennie.

Spór polsko-litewski przedmiotem debat Rady Ligi Nar. w Lugano.

Co powiedział p. Quinones de Leon. Przemówienie min. Zaleskiego i p. Woldemarasa.

LUGANO, 14. XII. (Pat). Szwajcarska Agencja Telegraficzna podaje: Na piątkowem posiedzeniu Rada Ligi Narodów zajmowała się w dalszym ciągu sporem polsko-litewskim. — **Ambasador Quinones de Leon przedstawił nowe sprawozdanie, które wychodzi ze stwierdzenia, że pomiędzy obu krajami istnieje stan pokoju i że Polska uroczyście wyraziła gotowość całkowitego uszanowania niepodległości Litwy.**

Sprawozdanie wskazuje na międzynarodowe zobowiązanie państw w sprawie utrzymania międzynarodowej komunikacji. — Rada Ligi proszona jest o polecenie komisji doradczej do spraw komunikacji i tranzytu przy Lidze Narodów opracowania sprawozdania o stosunkach komunikacyjnych w tej części Europy w interesie komunikacji międzynarodowej. — Po sprawozdawcy zabrał głos p. Woldemaras, oświadczając, że w zasadzie nie jest przeciwny propozycji dotyczącej ewentualnego powołania takiej komisji. — W dalszym ciągu swego przemówienia p. Woldemaras zaznaczył, że Liga Narodów musi stwierdzić poważne niepowodzenie z tego względu, że dotychczas nie udało się jej naprawić krzywdy, jaką wyrządzono Litwie.

W zakończeniu swego przemówienia p. Woldemaras wyraził swą zgodę na drugą część rezolucji p. Quinones de Leona w sprawie zbadania odpowiednich dokumentów przez przedstawicieli komisji doradczej do spraw komunikacji i tranzytu przy Lidze Narodów.

Przedstawiciel Polski minister *Zaleski* przyjął również sprawozdanie referenta, złożył jednak jednocześnie krótkie oświadczenie, w myśl którego Polska, przyjmując sprawozdanie, zawierające ustęp, który mówi o polsko-litewskiej granicy administracyjnej, bynajmniej nie wyrzeka się pełnych terytorjalnych swych praw.

Zkolei sprawozdanie zostało przez Radę bez dalszej dyskusji przyjęte. Następnie, po przyjęciu szeregu sprawozdań w kwestjach gospodarczych oraz raportu o licznych sprawach, związanych z uchodźctwem, Rada odłożyła do jutrzejszego posiedzenia rozpatrywanie różnych kwestyj, dotyczących niemieckiej mniejszości na Górnym Śląsku.

Oświadczenie min. Zaleskiego. — Sprawa polsko-litewska wchodzi na porządek następnej sesji Rady.

LUGANO, 14-XII. (Pat.) Na dzisiejszem posiedzeniu Rady Ligi Narodów po przemówieniu *Woldemarasa* zabrał głos min. *Zaleski* i złożył następującą krótką deklarację:

Uważam za potrzebne stwierdzić, że zgodnie z literą i duchem rezolucji Rady z dnia 10-go grudnia 1927 roku wprowadzenie terminu **„linja administracyjna polsko-litewska"** do układu, zawartego między Polską a Litwą w sprawie ruchu pogranicznego **nie może być w żadnym wypadku interpretowana, jako wyrzeczenie się ze strony Polski swych praw terytorjalnych.**

Jak już podaliśmy, Rada przyjęła sprawozdanie Quinones de Leona oraz jego wniosek. Fakt, iż sprawa naprawy stosunków polsko-litewskich wchodzi na porządek dzienny następnej sesji Rady, dowodzi jeszcze raz, iż Rada, aczkolwiek powoli, to jednak stanowczo zamierza położyć kres nienormalnej sytuacji i zwalczyć środkami, któremi rozporządza, oppór Woldemarasa,

Opinja komisji doradczej nie może już ulegać żadnej kwestji. Komisja nie wnika bowiem w żadne względy natury politycznej i nie może się liczyć ani z przeczuleniem, ani z uporem rządu litewskiego.

Już raz zresztą komisja doradcza wydała w sprawach polsko-litewskich opinję, dowodzącą, że liczy się tylko ze stroną techniczną zagadnienia. Było to w lipcu 1925 roku z okazji zapytania, odnoszącego się do statutu Kłajpedy. Komisja pracująca wówczas pod przewodnictwem Baldwina, orzekła między innemi, że uruchomienie spławu na Niemnie nie może mieć praktycznego znaczenia bez równoległego uregulowania komunikacji kolejowej.

Sprawa rewizji statutu Trybunału Haskiego w Lugano.

LUGANO, 14-XII. (Pat). Na prywatnem posiedzeniu Rada Ligi Narodów postanowiła powołać komisję, złożoną z prawników, której zadaniem będzie rozpatrzenie sprawy rewizji statutu Trybunału Haskiego. W skład komisji powołano Rundsteina, Fromageot'a i Gaussa. Na temże posiedzeniu mianowano członków głównego komitetu, który zajmie się sprawą wprowadzenia w życie konwencji przeciwopjumowej.

Pismo Litwinowa do Ligi.

LUGANO, 14, XII. (Pat.) Sekretarjat Generalny Ligi Narodów ogłosił dziś pismo Litwinowa, który w imieniu delegacji sowieckiej do komisji przygotowawczej konferencji rozbrojeniowej domaga się niezwłocznego zwołania komisji.

W liście tym Litwinow stwierdza niepowodzenie francusko-angielskich rokowań w kwestji rozbrojenia i żąda przyjęcia ogólnej zasady proporcjonalnego rozbrojenia, naprz. o 50%. Komisja przygotowawcza winna — głosi pismo — zbadać sowiecki projekt rozbrojenia, gdyż tylko on daje nadzieję na posunięcie naprzód sprawy rozbrojeniowej.

Stan zdrowia króla Jerzego poprawia się.

LONDYN, 14-XII. (Pat). Biuletyn z godziny 10-ej min. 30 rano, o stanie zdrowia króla Jerzego głosi, że stwierdzone wczoraj wieczorem lekkie polepszenie się stanu zdrowia króla utrzymuje się. w dalszym ciągu.

Dzień polityczny.

(*Tel. wł.*). Wczoraj przed południem odbyło się **plenarne posiedzenie klubu parlamentarnego B. B.**, na którem omawiano szereg spraw politycznych i gospodarczych.

Prezes klubu pos. *Sławek* **poruszył aktualne zagadnienie zmiany konstytucji**, zaś pos. *Sanojca* zreferował projekt rządowy ustawy podatkowej.

W zakończeniu zebranie klubu jednomyślnie na wniosek pos. *Kościałkowskiego* **uchwaliło dla uczczenia imienin p.** *Marszałkowej Piłsudskiej* **jednorazową składkę na „Nasz Dom", ochronkę dla biednych dzieci**, znajdującą się pod protektoratem p. *Marszałkowej Piłsudskiej.*

*

(*Tel. wł.*). Wczoraj odbyło się w Prezydjum Rady Ministrów pod przewodnictwem *Walerego Romana*, b. delegata rządu w Wilnie, drugie z rzędu **posiedzenie sekcji do spraw podziału administracyjnego państwa** z udziałem znawców tego przedmiotu ze sfer społecznych i urzędowych. Po zaznajomieniu się z ogólnemi zasadami, na których oprzeć się powinno rozważanie zagadnień najbardziej celowego rozwiązania sprawy podziału administracji i po wysłuchaniu referatu o dążeniach, dających się zauważyć zagranicą w szczególności we Francji w kierunku rozwiązania analogicznego problemu, ustalono plan prac sekcji na najbliższą przyszłość.

*

(*Tel. wł.*) W wykonaniu uchwały Rady Ministrów z września r. b. **przystąpiono z polecenia min.** *Składkowskiego* **w Ministerstwie Spraw Wewn. do opracowania sprawozdania za ubiegły rok z działalności poszczególnych dziedzin administracji wewnętrznej państwa.** Materjał opracuje referent sprawozdawczy celem **ogłoszenia go w druku** jeszcze przed zakończeniem bieżącego roku budżetowego.

*

(*Tel. wł.*) Niedawno dymisjonowany wojewoda krakowski p. *Darowski* **złożył wczoraj ministrowi spraw wewnętrznych** *Składkowskiemu* **wizytę pożegnalną.** Jak wiadomo, woj. *Darowski* po kilku latach **służby państwowej na stanowiskach** wojewodów w kilku województwach oraz kierownika Ministerstwa Pracy i posła polskiego w Moskwie, **przechodzi do pracy na polu przemysłowem, a mianowicie prawdopodobnie obejmie stanowisko dyrektora izby przemysłowo-handlowej w Łodzi.**

*

Zgodnie z konwencją polsko-francuską z dnia 3 września 1919 roku, dotyczącą emigracji, **zwołana** zostaje w Paryżu na dzień 17 grudnia r. b. **komisja doradcza, która** obradować będzie w sprawach związanych z emigracją robotników polskich do Francji oraz ich pobytem w tym kraju. W skład delegacji polskiej wchodzą: Stanisław Gawroński, b. dyrektor Urzędu Emigracyjnego, jako przewodniczący, dr. Dalbor, radca emigracyjny przy ambasadzie polskiej w Paryżu i dr. Poznański, konsul generalny w Paryżu — jako delegaci oraz konsul Samborski i dr. Langroth, referent w Urzędzie Emigracyjnym jako rzeczoznawcy. (Pat).

*

(*Tel. wł.*). Były sekretarz prezesa Rady Ministrów por. *Zaćwilichowski*, który przed paroma tygodniami wyjechał z Warszawy do Paryża na studja, został wezwany z powrotem do Warszawy i objął jedno ze stanowisk w gabinecie prezesa Rady Ministrów. Urzędowanie por. *Zaćwilichowskiego* w Prezydjum Rady Ministrów jest tylko czasowe. Po kilku tygodniach por. *Zaćwilichowski*, który cieszy się wielką popularnością w kołach politycznych stolicy, powróci do Paryża.

Kronika telegraficzna.

= **Podróż Hoovera.** Wczoraj o godz. 23 przybył do Buenos Aires Hoover. Przed dworcem zebrali się licznie manifestanci z transparentami na cześć przywódcy powstania nicaraguańskiego gen. Sandiro, wznosząc okrzyki: „Niech żyje Nicaragua".

= **Przybył do Paryża** minister spraw zagranicznych Czechosłowacji Benesz.

= **Podwyższenie djet poselskich** uchwaliła francuska Izba deputowanych 262 głosami przeciwko 224 z 45 tys. fr. na 60 tys.

= **Wobec rozpoczęcia śledztwa** przeciwko byłemu francuskiemu ministrowi Klotzowi odbyło się przesłuchanie tego ostatniego przez sędziego.

= **Przebieg rozruchów** spowodowanych przez strajkujących robotników na plantacji bananów Magdalena (Kolumbja) był poważniejszy niż pierwotnie donoszono. W wyniku starć z policją zabitych zostało około 100 osób, a rannych 238 osób Szkody materjalne przewyższać mają 250 tys. fr.

= **Naskutek zawalenia się sklepienia w kopalni** w Gelsenkirchen (Niemcy) zginęło kilku górników. Z pod gruzów wydobyto dotychczas dwa trupy.

Życie gospodarcze.

Przerwanie układów w sprawie polsko-niemieckiego układu drzewnego.

Agencja Press komunikuje co następuje, w sprawie nieprzedłużenia polsko - niemieckiego prowizorjum drzewnego, na podstawie wyjaśnień sfer miarodajnych:

Opierając się na wyniku narad, przeprowadzonych w listopadzie r.b. w Warszawie między radą naczelną związków drzewnych w Polsce a delegatami przemysłowców drzewnych w Niemczech, rząd polski, w przeświadczeniu, że wynik tych narad stwarza odpowiednią platformę dla porozumienia, zwrócił się za pośrednictwem poselstwa Rzeczypospolitej Polskiej w Berlinie do rządu Rzeszy Niemieckiej z propozycją niezwłocznego przystąpienia do rokowań w tej sprawie.

Strona polska oświadczyła przytem, że gotowa jest odnowić prowizorjum drzewne, uwzględniając dezyderaty uchwalone na zjeździe warszawskim przemysłowców drzewnych polskich i niemieckich. Strona polska zaproponowała więc, by rozmowy na ten temat były podjęte bezzwłocznie w analogiczny sposób, jak w listopadzie roku ubiegłego, podczas bytności dyr. departamentu politycznego M.S.Z., p. Jackowskiego w Berlinie, t. j. w krótszej bezpośredniej drodze dyplomatycznej między poselstwem, a Min. Spraw Zagr.

Z najbardziej miarodajnej strony niemieckiego Ministerstwa Spraw Zagranicznych oświadczono na to, że rząd Rzeszy nie ma zastrzeżeń co do tej propozycji polskiej, nie widzi żadnych trudności i że udzieli ostatecznej odpowiedzi w najszybszym czasie po porozumieniu się z odpowiedniemi resortami.

Tymczasem p. Hermes po powrocie swoim do Warszawy w dn. 4 b. m. oświadczył pełnomocnikowi polskiemu, p. min. Twardowskiemu, że zachowuje sprawę dzierżawną w swoim ręku, nie czuje się związany uchwałami zjazdu warszawskiego i uzależnia rozpoczęcie rokowań na ten temat, w tej lub innej drodze, od przyjęcia przez stronę polską szeregu przedwstępnych warunków z dziedziny traktatu handlowego.

Należy przytem zaznaczyć, że niektóre z tych warunków są nie do przyjęcia, zaś inne wymagają dłuższej dyskusji. W ten sposób taktyka niemiecka spowodowała wciągnięcie zagadnienia prowizorjum drzewnego do całokształtu rokowań handlowych, uniemożliwiając przedłużenie tego prowizorjum. Pełnomocnik polski, min. Twardowski, ze swej strony podczas rozmów z pełnomocnikiem niemieckim zajął — jak się dowiaduje Agencja Press — stanowisko zgodne z rozmowami uprzedniemi między obu rządami, iż, jeśli dąży się do odnowienia prowizorjum drzewnego, to należy przystąpić do rozmów w krótszej drodze t. j. w drodze dyplomatycznej.

A zatem twierdzenie strony niemieckiej, jakoby pełnomocnik polski usuwał się od podjęcia rokowań w tej materji, zasłaniając się rzekomym brakiem odpowiednich pełnomocnictw, jest najzupełniej niewłaściwem przedstawieniem istotnego stanu rzeczy. (—)

Delegacja kupiectwa polskiego u p. premjera.

W czwartek dn. 6-go b. m. o g. 1-szej przyjął prezes Rady Ministrów, p. prof. Bartel, przedstawicieli Naczelnej Rady Zrzeszeń Kupiectwa Polskiego w osobach pp.: prezesa Bogusława Hersego, posła Henryka Bruna, dyrektora Naczelnej Rady Józefa Jakubowskiego i dyrektora Związku Towarzystw Kupieckich, p. Brunona Sikorskiego z Poznania.

Imieniem wszechpolskiego Zjazdu organizacyj kupieckich przedstawił p. prezes Bogusław Herse najważniejsze uchwały zjazdowe, komunikując przytem, że celem Zjazdu, obejmującego wyłącznie delegatów zrzeszeń, było konkretne opracowanie najpilniejszych zagadnień podatkowych w ramach tymczasowej reformy, a nie jakakolwiek manifestacja. Wysoki poziom obrad doprowadził w całej pełni do oczekiwanych rezultatów.

P. premjer oświadczył delegacji, że śledzi z zainteresowaniem bieg zagadnień podatkowych także w stosunku do kupiectwa i jedynie nieoczekiwane naznaczenie konferencji u p. Prezydenta Rzeczypospolitej oraz z przedstawicielami państw zagranicznych uniemożliwiły mu wzięcie udziału w Zjeździe Kupiectwa Polskiego.

W toku konferencji, w której obecni wskazywali na szereg najistotniejszych zagadnień struktury podatkowej, p. premjer przyrzekł rozpatrzyć złożone materjały i ustosunkować się przychylnie do zagadnień tych w ramach ogólno - państwowych konieczności gospodarczych.

KRONIKA KRAJOWA.

— **Wykup świadectw przemysłowych na rok 1929.** Związek Drobnych Kupców Chrześcijan m. Wilna wykonywa wypełnianie deklaracyj dla Urzędów Skarbowych oraz wykupuje świadectwa przemysłowe na 1929 r. dla Drobnych Kupców Chrześcijan w lokalu Zarządu Związku ul. Zawalna 1, m. 4. codziennie od godz. 10 do 2 popoł. i od 5 do 8 wiecz.

Z CAŁEJ POLSKI.

— **Sprawa reklamy firm na P. W. K.** Sprawa reklamowania się firm krajowych podczas trwania Powszechnej Wystawy Krajowej została uregulowana z chwilą, kiedy Dyrekcja P. W. K. zawarła umowę z firmą T. M. „Marweg w poznaniu, pl. Wolności 8., w sprawie udzielenia jej wyłącznego prawa umieszczania na terenach Wystawy wszelkich reklam firm krajowych. Umowa ta nie dotyczy reklam filmowych, radjowych i „Kurjera Świetlnego". Wspomniana firma wyda w najbliższym czasie informujący prospekt. Firmy zainteresowane zechcą odtąd korespondencję swą w sprawie reklamy na P. W. K. kierować pod wyżej wspomnianym adresem.

— **Zjazd meljoracyjny podczas P. W. K.** W drugiej połowie czerwca 1929 r. podczas Powszechnej Wystawy Krajowej odbędzie się w Poznaniu II-gi ogólno-państwowy zjazd meljoracyjny, poświęcony całokształtowi spraw naukowych, technicznych i organizacyjnych, związanych z meljoracjami w Polsce. Ze względu na doniosłe znaczenie zagadnień meljoracyjnych dla całokształtu gospodarki państwowej zjazd ten budzi żywe zainteresowanie nietylko w świecie rolniczym i technicznym, lecz także w reszcie społeczeństwa. Bliższych informacyj związanych ze zjazdem udziela sekretarjat Komitetu Organizacyjnego, mieszczący się w lokalu Krajowego Towarzystwa Meljoracyjnego, Warszawa, ul. Kopernika 30.

— **Zwyżka ceł na drzewo surowe.** W tych dniach, jak się dowiadujemy, ma być podpisane rozporządzenie o podwyżce ceł na drzewo surowe wwożone do Niemiec do 4 zł. za kwintal. Będzie to logicznem i spodziewanem następstwem braku odnowienia porozumienia drzewnego z Rzeszą, jakiego należało oczekiwać wobec przewlekania rokowań w tej sprawie.

Narazie nic nie zdaje się zapowiadać możliwości bliskiego porozumienia. Zapowiedziany jest wprawdzie na 16 b. m. ponowny przyjazd min. Hermesa, bawiącego obecnie w Paryżu na obradach Międzynarodowej Konferencji Rolniczej. Wątpić jednak należy czy zmieni on swe stanowisko, które zajął podczas ostatniej swej bytności w Warszawie, zaznaczając, że sprawę importu do Niemiec drzewa z Polski należy rozpatrywać łącznie z całością traktatu handlowego.

Z całej Polski.

Połączenie telefoniczne z Zachodnią Europą.

WARSZAWA, 14. XII. (*tel. wł.*). W dniu 1 stycznia 1929 r. M-stwo Poczt i Tel. uruchomi stałą komunikację telefoniczną via Berlin między Warszawą i Brukselą. Obecnie odbywają się próby na nowej linji.

Należy dodać, że po uruchomieniu stałej komunikacji telefonicznej z Brukselą Min. Poczt i Tel. będzie dążyło do stałego połączenia telefonicznego z państwami skandynawskiemi oraz Anglją i Francją.

Przyrost ludności w Polsce.

W ciągu 8 lat niepodległości ludność w Polsce wzrosła o 4 miljony, co stanowi 15.2 proc. przyrostu.

Najwyższy przyrost naturalny wykazują woj. wschodnie (19.2 na 1000 mieszkańców), następnie centralne (14.3), zachodnie (13.1) i wreszcie południowe (11 6).

Mniejszości narodowe na Kresach Wschodnich wzrastają znacznie szybciej od polskiego elementu w centrum i na zachodzie.

Zamość ku czci Szymona-Szymonowicza.

W dniu 5 maja 1929 r. mija 300 lat od śmierci poety Szymona Szymonowicza, którego zwłoki spoczywają w podziemiach Kolegjaty Zamojskiej. Szymon Szymanowicz, poeta zamojski, autor „Sielanek", filolog, humanista, pedagog był również współtwórcą Akademji Zamojskiej. W bieżącym roku w Zamościu został utworzony komitet uczczenia trzechsetnej rocznicy śmierci wielkiego polskiego poety XVII wieku. Na czele komitetu stanął jako przewodniczący dyrektor miejscowego gimnazjum p. K. Lewicki.

Komitet zaprojektował uroczysty obchód wedle następującego programu; nabożeństwo pontyfikalne i złożenie wieńców na grobie Szymonowicza, zjazd naukowy im. Szymonowicza, przy współudziale przedstawicieli nauki i literatury, wmurowanie i poświęcenie tablicy pamiątkowej w gmachu Akademji, nadanie bursie gimnazjalnej imienia Szymona Szymonowicza, inscenizacje „Sielanek" w teatrze sejmikowym wystawa pamiątek dawnej Akademji—druków Zamojskich i Szymonowiczanów. Ponadto projektowane jest wydanie pism łacińskich Simonidesa, pod redakcją prof. Uniw. lwowskiego d-ra W. Hahna i księgi pamiątkowej pod redakcją prof. Uniw. lwowskiego d-ra St. Łempickiego.

Giełda warszawska z dn. 14. XII. b. m.

WALUTY i DEWIZY:

Dolary	8,88¼—8.86¼
Holandja	358,20—357.30
Londyn	43 26½—43.15
Nowy York	8.90 - 8,88
Paryż	34.85 -34,76
Praga	26,42¼—26,36
Szwajcarja	171,77½—171,35
Wiedeń	125.51—125,20
Włochy	46,71—46,59
Marka niemiecka	212.55

Papiery procentowe: Pożyczka inwestycyjna 109,50—108,50—109. Premjowa 105—103—103,70. 5% konwersyjna 67. 5% kolejowa 60. 10% kolejowa 102,50. L. Z. Banku Gospodarstwa Krajowego i Banku Rolnego, obligacje Banku Gospodarstwa Krajowego 94. 4,5% ziemskie 47,50—47—47,75

Akcje: B. Polski 176—178 Spółek Zarobk. 82. Kijewski 96 Spiess 215. Siła i Światło II em. 115 Węgiel 95—2?0—98.50. Nobel 24,50 Cegielski 45 Lilpop 40. Modrzejów 33,50—33—32,75 Norblin 205. Ostrowiec s. B 93. Pocisk 6.25. Starachowice 36,75. Haberbusch 225

SEJM.

Plenarne posiedzenie.

Demagogiczne wystąpienie P. P. S. i N. P. R. prawicy — Sprawa ustroju Sądów powszechnych.

(*Tel. od własnego Korespondenta z Warszawy*).

Wczoraj odbyło się posiedzenie Sejmu, prawdopodobnie przedostatnie przed ferjami Bożego Narodzenia. Należy się liczyć, iż w przyszłym tygodniu marszałek Sejmu zwoła jeszcze jedno posiedzenie, zanim posłowie rozjadą się do domów na święta, które poświęcone będzie uchwaleniu szeregu spraw pilnych, których załatwienie musi nastąpić jeszcze przed świętami Bożego Narodzenia.

Wczorajsze posiedzenie należy zaliczyć do najbardziej ciekawych podczas obecnej sesji, a do jednych z najbardziej interesujących pod względem poziomu toczącej się dyskusji w ostatnich sejmach.

Początek tego ciekawego posiedzenia został zakłócony demagogicznem wystąpieniem klubu PPS i klubu NPR-prawica, które chcąc pozyskać dla swej partji masy inteligencji, zgłosiły wnioski identycznej treści o wypłacenie zasiłku świątecznego w postaci 13-ej pensji wszystkim funkcjonarjuszom państwowym. Prem. *Bartel* zaprotestował postawieniu tych wniosków nagłych na porządku dziennym wczorajszego posiedzenia, a to ze względu, iż rząd nie był przygotowany do rozpatrywania tej sprawy, która też ze względu na swoją wagę musi być przedmiotem omówienia w łonie rządu i musi mieć znalezione przez rząd źródło pokrycia tego zasiłku.

Wystąpienie klubu P.P.S. i klubu N. P. R. prawicy było ściśle demonstracyjne i bynajmniej nie posiadało charakteru rzeczowej troski o dobro bytu urzędników państwowych, lecz chodziło jedynie o licytację stronnictw na szerokim terenie wyborczym. Nie można bowiem decydować jednem pociągnięciem pióra o wyjęciu z kasy państwowej 36 miljonów złotych. Mimo iż rząd posiada rezerwy skarbowe w kasach państwowych, jednakże — jak wiadomo — rezerwy te przeznaczone są na zabezpieczenie naszej waluty od wszelkich wahań i równowagi naszego budżetu. Skoro tylko sytuacja skarbowa pozwala rządowi na wypłacenie zasiłków urzędnikom państwowym, to rząd czyni to bez pomocy wniosków nagłych stronnictw sejmowych i czyni to, mając gwarancję, iż zarówno budżet jak i złoty nie będą przez wyjęcie z kasy skarbowej tak wielkiej sumy zachwiane.

Dalszy ciąg posiedzenia poświęcony był sprawozdaniu komisji prawniczej o wniosku Klubu Narodowego w sprawie **odroczenia na jeden rok dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej o prawie ustroju sądów powszechnych.** Dyskusja, jaka się nad tem sprawozdaniem rozwinęła, była niezmiernie ciekawa, — stała na bardzo wysokim poziomie i doprawdy zaliczyć ją można do wysokich debat w parlamentach państw europejskich, co w naszem państwie jest dużą rzadkością. Do takiego poziomu dyskusji szczególnie przyczyniły się dla satysfakcji słuchowej przemówienia *pos. Jana Piłsudskiego i pos. prof. Makowskiego.* W swych przemówieniach przytaczali oni szereg argumentów poważnych, opartych na dużej dozie doświadczenia, argumentów za wprowadzeniem dekretu zgodnie z jego dotychczasowem brzmieniem, w styczniu 1929 roku.

Dekret ten bowiem jest podstawą unifikacji naszego prawa, do czego przez lat dziesięć z takim mozołem dąży komisja kodyfikacyjna i w ostatnich dwóch latach Ministerstwo Sprawiedliwości i wicemin. *Car.* Prace nad tym dekretem trwały przez przeszło 2 lata i oparte były na doświadczeniu najważniejszych sił fachowych w Polsce oraz wzorowane były na identycznych przykładach praktyki państw europejskich,—i dlatego odroczenie tego dekretu przez zblokowane partyjnictwo sejmowe podyktowane było innym całkiem względem, niż tym, o którym mówili posłowie opozycji, a mianowicie: przez wprowadzenie dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej o ustroju sądów powszechnych zostanie na pewien czas zawieszona niezawisłość sędziowska i tego najbardziej obawiają się partje opozycyjne. Jednakże obawa ich jest zupełnie nieuzasadniona, albowiem niezawisłość sędziowska będzie w dalszym ciągu istnieć zgodnie z zasadami naszej konstytucji, a nowe prawo o ustroju sądów jedynie zmierza do odmłodzenia naszego materjału sędziowskiego, który niezawsze stoi na wysokości zadania. Niestety rzeczowe przemówienia pos. *Piłsudskiego*, prof. *Makowskiego* i wicemin. *Cara*, które wykazały, iż rząd zdąża do jaknajdalszego kompromisu w stosunku do Sejmu w tej sprawie, nie zdołały przekonać zblokowanych klubów sejmowych. Poczynając od P. P. S. i kończąc na Klubie Narodowym Sejm przeciwstawił się rządowi i klubowi B. B. i przegłosował wniosek o odroczenie wprowadzenia w życie dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej na rok jeden. Partyjnictwo dawnych sejmów zwyciężyło.

Po załatwieniu innych sprow stojących na porządku dziennym posiedzenie zamknięto, wyznaczając następne na wtorek godz. 4 po południu.

W komisjach sejmowych

(*Telefonem od własnego korespondenta z Warszawy*).

Sprawa bezpieczeństwa granic w komisji spraw zagranicznych.

Wczoraj odbyło się posiedzenie komisji spraw zagranicznych, na którem rozważano **wniosek zgłoszony przez kilka klubów przed paroma tygodniami o rękojmię bezpieczeństwa granic polskich i pokoju Europy.** Wniosek ten domaga się zabezpieczenia granic zachodnich Polski z chwilą ewakuacji Nadrenji. W związku z tem na posiedzeniu komisji spraw zagranicznych wygłosił duże przemówienie o polityce agresywnej Rzeszy Niemieckiej w stosunku do Polski poseł z klubu B. B. *Loewenherz.* Mówca stwierdza, że Niemcy niszczą atmosferę zaufania i pewności przez ustawiczne podnoszenie zaborczych pretensyj w stosunku do ziem polskich. Niemcy dążą wszelkiemi środkami do odzyskania korytarza pomorskiego i przyłączenia go do Prus Wschodnich. Jednakże tej, jak i każdej innej części Polski Polacy bronić będą do ostatniej kropli krwi przeciw każdemu najeźdźcy. Pod tym kątem widzenia zmuszeni jesteśmy patrzeć na sprawę ewakuacji Nadrenji, mimo iż ewakuacji samej naród polski nie jest przeciwny. Jeżeli okupacja ta jest gwarancją pokoju i bezpieczeństwa i dlatego w razie, gdyby ona miała nastąpić należy żądać innych gwarancyj, zabezpieczających przed imperjalistycznemi zaborczemi postulatami Niemiec, postulatami tylekroć ujawnionemi w ostatnich czasach. Zabezpieczenie pokoju Polski jest zarazem zabezpieczeniem pokoju świata i dlatego też przedłożony wniosek komisja sejmowa przyjęła jednogłośnie.

Należy zaznaczyć, iż wniosek ten będzie miał duże znaczenie w chwili obecnej na terenie międzynarodowym gdzie toczą się obrady sesji Rady Ligi Narodów. Min. *Zaleski*, mając w ręku poparcie całego społeczeństwa, czego dowodem jest wczorajsza uchwała Sejmu, niewątpliwie będzie miał ułatwione zadanie w rozmowach z kierownikami polityki zagranicznej państw europejskich i będzie mógł domagać się Locarna wschodniego i zabezpieczenia granic zachodnich Polski.

Od głosowania w komisji spraw zagranicznych wstrzymał się klub P.P.S. i klub Wyzwolenia. Mimo, iż kluby te wstrzymały się od głosowania, jednakże przedstawiciele tych klubów podkreślają z całą stanowczością, iż wstrzymały się od głosowania nie ze względów merytorycznych i nie dlatego, iż chciały utrudniać zadanie min. *Zaleskiego*, bądź też nie miały do jego polityki zaufania, lecz jedynie dlatego, iż uważają, że sprawa ta powinna być rozpatrywana dopiero po powrocie min. *Zaleskiego* z sesji Rady Ligi Narodów w Lugano.

Widać, iż przedstawiciele tych klubów nie zrozumieli intencji wniosku, gdyż—jak powiedzieliśmy—główną wagę wczorajszego przemówienia p. *Lowenherza* i samego wniosku jest poparcie wykonania i tak ciężkiego zadania, jakie ma w tej chwili w Lugano nasz minister spraw zagranicznych p. *August Zaleski.*

Dalsza dyskusja nad budżetem Min. Sprawiedliwości.

W dalszej dyskusji nad budżetem Ministra Sprawiedliwości w sejmowej komisji budżetowej, pos. *Czernicki* (Str. Chł.) porusza sprawę nieusuwalności sędziowskiej i kwestję uposażenia sędziów, które uważa za niewystarczające. Następnie omawia sprawę swobód obywatelskich, przyczem oświadcza imieniem stronnictwa, że klub jego nie ma zaufania do obecnego ministra sprawiedliwości.

Pos. *Podoski* (BB) zgadza się co do przeciążenia sądownictwa polskiego i polemizuje z szeregiem posłów poczem wspomina o zarzucie pos. *Liebermana* co do działalności ustawodawczej Ministerstwa, że ustawy nie są zgodne z konstytucją i zaznacza, że wogóle zanadto się u nas szafuje zarzutem niekonstytucyjności. Jest to pewnego rodzaju psychoza.

Pos. *Bitner* (Chd) czyni ministra odpowiedzialnym za ustawę o sądach powszechnych, która — jego zdaniem—podważa niezależność sędziów. Pozatem podkreśla, że jeżeli ustawa będzie wprowadzona w życie, to stronnictwo Ch. D. będzie musiało poprzeć wniosek o wyrażenie votum nieufności dla ministra. W zakończeniu mówca zgłasza pewne poprawki.

Wreszcie zabiera głos p. Minister Sprawiedliwości, odpierając zarzuty, stawiane w toku dyskusji przez poszczególnych mówców.

Po przemówieniu min. Meysztowicza dyskusję wyczerpano. Głosowanie odbędzie się we wtorek.

Komisja oświatowa.

Na wczorajszem posiedzeniu sejmowej komisji oświatowej pos. *Wełykanowicz* referował wniosek klubu ukraińskiego w sprawie zastąpienia art. 58 ustawy z dnia 10 lipca 1927 roku, dotyczącego przenoszenia nauczycieli przez ministra W.R. i O.P. artykuł 82 pragmatyki nauczycielskiej. Wobec ważności zagadnienia i trudności jego sprecyzowania w odpowiednim artykule noweli, wybrano podkomisję, która ma rozważyć sprawę i przygotować nowelę.

Drugi referat ks. *Czuja* w kwestji reaktywowania studjów farmaceutycznych przy uniwersytecie Jana Kazimierza we Lwowie spadł z porządku dziennego wobec choroby referenta. Jednak przedstawiciel Ministerstwa naczelnik *Buszkowski* udzielił wyjaśnień, że Ministerstwo podjęło prace przygotowawcze reaktywowania studjów uniwersyteckich przy wspomnianym wyżej uniwersytecie.

Dziesiąty rok Bibljoteki Narodowej.

1919—1929.

Rok bieżący obfituje w „jubileusze". Początki wskrzeszonej państwowości polskiej stworzyły najogólniejsze ramy dla pełnego rozwoju obok aparatu życia państwowego kultury i sztuki polskiej.

Święciła też w roku ubiegłym „Bibljoteka Narodowa", wydawana przez Krakowską Spółkę Wydawniczą „jubileusz" setnego tomu tekstów literackich. Obecnie święci „jubileusz" dziesięciolecia swego istnienia.

Czem jest to wydawnictwo dla kultury polskiej, czem dla rozwoju literatury i czytelnictwa — dziś już powszechnie wiadomo. Dość powiedzieć, że „Bibljoteka Narodowa" — pierwsza i jedyna dotąd — podjęła pracę na tak zakrojoną miarę, realizując na możliwie najwyższym poziomie zagadnienie wzorowego tekstu, poprzedzonego monografją.

Bilans dotychczasowej pracy swojej, jak i głosy krytyki o tej pracy, podała nam „Bibljoteka Narodowa" w estetycznie wydanym „Almanachu", poprzedzającym dziesiąty rok istnienia wydawnictwa, tak już zasłużonego dla kultury i oświaty w Polsce.

Z tego to „Almanachu" dowiadujemy się, że „pomysł *Bibljoteki Narodowej* zrodził się w czasie wojny światowej pod wpływem obserwacji, jak mało w warstwie inteligentnej narodu znany jest dorobek kultury własnej przeszłości". Chodziło o książkę przystępną dla każdego, poczynając od ucznia, a kończąc na czytelniku dojrzałym, która mogłaby doń przemówić bez fachowego przygotowania i specjalnych studjów. Ogrom wydawnictwa, mającego objąć najwybitniejsze i obok wartościowe pozycje dorobku kulturalnego Polski i równorzędnie, w mniejszym znacznie zakresie, literatur obcych — przerażał i odstraszał wydawców swoją kosztownością i trudnością realizacji.

Dopiero w końcu r. 1919 zdecydowała się Krakowska Spółka Wydawnicza na zapoczątkowanie „Bibljoteki Narodowej" i odtąd, co roku, rzucała na rynek księgarski stosy estetycznych z wyglądu, pierwszorzędnych doborem treści tomików. Wychodząc z założenia wydawnictwa popularnego i przystępnego dla wszystkich stanęła jednocześnie Redakcja wydawnictwa na gruncie naukowym, dążąc do pogodzenia popularności i jasności wykładu z krytycznością tekstu i naukowością opracowania. Tą drogą idąc, dała nam „Bibljoteka Narodowa" w ciągu dziesięciu blisko lat długi, długi szereg tomików, wśród których są arcydzieła krytycznego wydania i naukowego opracowania.

Jaki jest plon wydawnictwa w chwili obecnej?

Odpowiada nam na to pytanie właśnie „Almanach Bibljoteki Narodowej".

Ma ona za sobą, zaczynając dziesiąty rok istnienia, „163 tomików (serji I, polskiej 116, serji II, obcej 47), z których niejeden pojawił się w ponownych wydaniach (razem wydań jest 294) mimo masowych nakładów; przeciętny nakład tomiku wynosi 10.000 nakładu; najniższy — 6.000, najwyższy—25.000. Komplet *Bibljoteki Narodowej* w obecnej chwili wynosi 3.200 arkuszy, stronic 51.221. W całości wyprodukowała *Bibljoteka Narodowa* egzemplarzy 2.830.340, o łącznej ilości arkuszy 37.262.556".

Oto wymowny rejestr cyfr, dotyczących ilościowej produkcji Bibljoteki. A jeśli się uwzględni — jak tem się słusznie chełpi wydawnictwo,—że tomiki te zawierają dzieła odległe i niewspółczesne, a nic nie mają z sensacyjności — będzie można ocenić w pełni cywilizacyjną rolę Bibljoteki, której tomiki Kopernika, Potockiego, Galla rozeszły się w sześciu tysiącach egzemplarzy każdy! Utwory zaś zalecone dla szkół osiągały nakład 60—70 tysięcy egzemplarzy każdy.

Udział poszczególnych środowisk naukowych w opracowaniu Bibljoteki jest bardzo charakterystyczny: Kraków dostarczył jej 66 tomików, Warszawa 35, Lwów 34, Wilno 5, Poznań i Lublin po 4; wynika z tego, że istotnie niestrudzony prof. Al. Brückner z Berlina dostarczył sam tyle co Wilno i Poznań razem wzięte, bo 9 tomików!

Dorobek dotychczasowy Bibljoteki oceniają w „Almanachu" pp. Chrzanowski, Tarzycki, Łempicki St. Gubrynowicz, Wasylewski, Borowy, Krzyżanowski, Kridl, Dzwonkowski, Klinger, Brahmer, Dyboski, Mavez, Grappin, Łucki. Określając szeroki zakres dzieł z różnych dziedzin przeszłości Polski, słusznie konkluduje prof. Chrzanowski, że „*Bibljoteka Narodowa* stanie się zwierciadłem nietylko literatury, ale także historji i kultury narodowej". Poza oceną krytyczną wydanych tomików, zawiera „Almanach" głosy krytyki i pracy o wydawnictwie oraz opinje poszczególnych kuratorjum okręgów szkolnych.

„Almanach" przedstawia się bardzo sympatycznie. To nic, że nie wszystkie artykuły są na równym poziomie i że niejednolitą metodą omawiają poszczególne działy: średniowiecze, oświecenie, romantyzm, pozytywizm i t. d. Niejednolity też jest zakres tematów: obok ujęcia poszczególnych wieków, mamy podział na kierunki literackie, a nawet i rodzaje literackie.

Stąd powstały rozbieżności autorów w ocenie poszczególnych tomików (nic to, zresztą, nie szkodzi) po parę razy omawianych, stąd zabawne *qui pro quo* metod autorskich: podczas kiedy p. St. Wasylewski uważa, że „omawiać wszystko kolejno znaczyłoby wozić sowy do Aten i powtarzać opinję krytyki", inni autorowie właśnie kolejno omawiają tom za tomikiem... powtarzając czasami opinję krytyki. Ale to są drobiazgi.

„Almanach Bibljoteki Narodowej"—to spojrzenie wstecz, na dokonaną pracę, jej ocena, a jednocześnie i zapowiedź realizowania dalszego programu: coraz większego w ilość, lepszego w jakość, trwalszego w szacie wydawniczej.

Od czasu wydania setnego tomiku ilość nowych pomnożyła się znacznie: koło 20 tomików serji pierwszej i kilka drugiej. W zapowiedziach dzieł, które mają się ukazać, widzimy kapitalne pozycje, dotyczące nietylko poszczególnych utworów, czy wyboru utworów danego autora, ale i całych rodzajów literackich, czy antologji jednego rodzaju. Pomysł to bardzo szczęśliwy.

Z dotychczasowej obserwacji działalności „Bibljoteki Narodowej" i z oceny bezstronnej wyniku tej działalności nasuwa się wniosek, że mądra, dobra i zapobiegliwa myśl oraz sprężysta i silna ręka czuwa nad całem wydawnictwem.

O nowych tomikach „Biblj. Nar." innym razem.

W. Piotrowicz.

Wieści i obrazki z kraju.

KRONIKA NOWOGRÓDZKA.

— **Zjazd instruktorów Związku Kółek Rolniczych ziemi nowogródzkiej.** W dniu 12 b. m. odbył się zjazd instruktorów Z. K. R. z N. pracujących przy okręgowym Zw. Kół. Roln. w Lidzie, Nieświeżu, Klecku, Baranowiczach, Wołożynie, Iwieńcu, Nowogródku.

W zebraniu oprócz instruktorów i personelu centrali, wzięli udział pp. S. Bokun naczelnik Wydziału Rolnictwa Urz. Woj. i inż. Wojciech Serczyk kierownik zjednoczenia Związków Kółek i Organizacyj Rolnych Z. W. w Warszawie.

Po zagajeniu zjazdu przez kier. Związku Kółek Rolniczych Ziemi Nowogródzkiej inż. T. Molińskiego poszczególni instruktorzy składali sprawozdania z dokonanych prac, które przedstawiają się pod każdym względem imponująco. Każda dziedzina życia gospodarczego została w ich pracy uwzględniona mimo niezwykle ciężkich warunków terenowych i małego uświadomienia ludności. Trudnościami temi instruktorzy Związku K. R. w propagowaniu postępu rolniczego nie zrażali się, owszem dokładali wszelkich starań, ażeby podnieść stan kultury rolniczej w swych powiatach.

Dzięki ich pracy z rokiem każdym wzrasta uświadomienie ludności, podnosi się uprawa roli i roślin, wprowadzone płodozmiany do gospodarstw przodujących zaczynają promieniować na gospodarstwa okoliczne. Konsumcja nawozów sztucznych wzrasta, daje się odczuwać coraz większe zainteresowanie uprawą lnu i roślin okopowych w związku z rozwijającą się hodowlą bydła. Organizacja spółek maszynowych, spółdzielń mleczarskich, kredytowych i spożywców, których ilość stale się powiększa, daje gwarancję dalszego, normalnego rozwoju całokształtu życia gospodarczego. Aby dać czytelnikom naszym obraz prac dokonanych w poszczególnych gałęziach gospodarstw rolnych, oraz dać pogląd na niesłabnące napięcie tej pracy zamieścimy w skróceniu sprawozdania z poszczególnych okręgów ilustrujących pracę Okręgowych Związków Kółek Rolniczych.

KRONIKA GRODZIEŃSKA.

— **150-letnia rocznica gminy ewangelickiej w Grodnie.** W Pastoracie przy kościele ewangelickim w Grodnie, w szczupłem gronie uczestników, odbyła się uroczystość, poświęcona 150-ej rocznicy założenia gminy ewangelickiej w Grodnie. Pastor Plamsch w pięknem przemówieniu podniósł wiekopomną zasługę króla Stanisława Augusta, którego sumptem gmina została ufundowana, i złożył hołd pamięci króla.

Uczestnicy zebrania z niezwykłem zainteresowaniem odczytali szereg szczytnych dokumentów dziejowych, które po wsze czasy głosić będą o wielkiej tolerancji religijnej Rzeczypospolitej Polskiej w epoce ostatniego jej króla.

KRONIKA BIAŁOSTOCKA

— **Wytrwałość w dążeniu do celu.** W wydziale finansowym b. kuratorjum okręgu szkolnego białostockiego pracował urzędnik p. A. Minkiewicz, nie posiadający kwalifikacyj naukowych, pomimo ukończonych 40 lat życia.

P. M., nie zrażając się trudnościami, wziął się do pracy, w celu zdobycia matury. Po kilku latach uczęszczania na kursy wieczorowe zorganizowane przez T-wo nauczycieli szkół średnich w Białymstoku, p. M. zdał maturę i obecnie zapisał się na wydział prawny uniwersytetu im. St. Batorego w Wilnie, do którego uczęszcza wraz z córką.

P. M. pracuje jednocześnie w Kuratorjum wileńskiem

— **Pamięci twórcy Esperanta.** Dziś w sobotę dn. 15 grudnia r. b. na całym świecie obchodzona będzie 69 rocznica urodzin d-ra Ludwika Zamenhofa, twórcy języka międzynarodowego — Esperanta. I rodzinne miasto Zamenhofa, Białystok przygotowuje się do uroczystego obchodu tej rocznicy. Miejscowe T-wo esperantystów urządza specjalny wieczór z racji tej rocznicy.

KRONIKA BARANOWICKA.

— **Zebranie rzemieślników.** Z inicjatywy Okręg. Tow. Rzem. Chrz. w Baranowiczach, odbyły się na terenie kilku gmin wiejskich powiatu baranowickiego, zebrania rzemieślników prowincjonalnych, na których przedstawiciel Okręg. Tow. Rzem. Chrz. z Baranowicz wyjaśnił zebranym, cele i znaczenie odbywającej się rejestracji rzemiosła, znaczenie przyszłych Izb Rzemieślniczych, sprawy wyborów do Izb Rzemieślniczych, i w związku z powyższem wyjaśnił konieczność zorganizowania rzemiosła prowincjonalnego. Bardzo słabe, albo żadne zainteresowanie się sprawami organizacyjnemi rzemiosła, lub nieufne a często wprost lekceważące odnoszenie się do wszelkich poczynań w tym kierunku ogółu rzemiosła prowincjonalnego, jest bardzo smutnym objawem nieuświadomienia znaczenia rzemiosła kresowego. Od pewnego czasu daje się zauważyć zmiana na lepsze, szczególnie na terenach wiejskich gmin, gdzie działalność w tym kierunku znaczniebyby się ożywiła, gdyby te sprawy rzemiosła które tu na kresach mają podstawowe znaczenie były inaczej traktowane przez odnośne czynniki czy też osoby.

Ostatnio odbyło się zebranie Rzem. Chrześcijan. w Lachowiczach w lokalu szkoły powszechnej, na którem omówiono szereg spraw dotyczących rzemiosła.

KRONIKA MOŁODECZAŃSKA

— **Z Radoszkowicz.** Chcę pomówić o ogólnej naszych stron bolączce, która, na szczęście, dotychczas nie została podchwycona przez nieżyczliwą prasę i niezostała zużyta jako atut do wrogich nam ugrupowań masy włościaństwa. Chodzi o skutki wiecznej pamięci... panującej w naszych stronach pryszczycy u rogacizny i pomoru świń. Z tych względów od kilku miesięcy nie wolno na rynku sprzedawać bydła rogatego, owiec, ani też św ń. (Środek potrzebny dla tłumienia choroby.) Obecnie już o tej chorobie nic nie słychać. Czas teraz trudny. Przyszedł czas konieczny do opłacenia należności podatkowej asekuracji. Z tych względów sprzedaje się „żywiołę" pokryjomu handlarzom oczywiście za pół ceny. Stąd też podnoszą się straszne szemrania... i posądzanie nawet o współudział lekarzy z handlowcami (całkiem zresztą niesłusznie.) Stan taki jest bardzo niezdrowy i w skutkach swych podkopuje podwaliny państwowości polskiej. Możeby odnośne władze zechciały tę rzecz głębiej zbadać i wreszcie otworzyć targowicę w m. Radoszkowiczach i sąsiednich miasteczkach. *Li.*

KRONIKA STOŁPECKA.

— **Zjazd wójtów i pisarzy gminnych.** W dniu 15 grudnia r. b. odbędzie się pod przewodnictwem p. starosty zebranie wójtów i pisarzy gminnych pow. stołpeckiego.

Na zebraniu omawiane będą sprawy bieżące z zakresu gospodarki gminnej.

— **Z pożarnictwa** W dniach 16, 17 i 18 grudnia r. b. Zarząd Zw. Och. Str. Pożarniczej pow. Stołpeckiego, organizuje w Kożewie, gm. Żuchowickiej, trzydniowy kurs przeszkolenia dla straży: Troszczyce, Małe Zuchowicze, Dołmatowszczyzna, Cerebostyni, W. Żuchowicze, Łuki i Radunie.

— **Likwidacja serwitutów.** Powiat. Urząd Ziemski wdrożył postępowanie likwidacyjne serwitutów na lasy byłego maj. Derewno. Przeznaczono do wydzielenia na rzecz 11 zainteresowanych wsi 1066 ha gruntów poleśnych.

KRONIKA BRASŁAWSKA.

— **We wsi Stankowiczach.** gm. dryświackiej, odbyło się zebranie organizacyjne w celu utworzenia Koła Młodzieży Wiejskiej. Po zagajeniu zebrania i odczytaniu statutu wybrano zarząd Koła, prezesem którego został p. Longin Borkowski, sekretarzem p. Józef Milenkiewicz, skarbnikiem p. Michał Borkowski. (x)

— **We wsi Gierczany** gm. dryświackiej z inicjatywy sejmikowego agronoma p. Trabszy odbyło się zebranie członków Kółka Rolniczego. Po referatach p. Trabszy i nauczyciela p. Tomietlaka, którzy wyjaśniali zebranym cele i zadania Kółka przystąpiono do wyborów nowego zarządu Kółka Rolniczego w Luszniewie. Wybrani zostali: prezes p. Franciszek Tomietlak naucz. szk. powsz. w Gierczanach, sekretarz p. Stan. Czapkowski i skarbnik p. Edward Purwiński. (x)

— **Tragiczna śmierć dziecka.** W Turmontach pozostawiona bez opieki 6 letnia Jadwiga Kastenecka zbliżyła się do pieca, wskutek czego zajęła się na niej sukienka. Po chwili stanęło dziecko w płomieniach. Nim zdołano przyjść z pomocą dziecko w strasznych męczarniach — zmarło. (x)

KRONIKA WILEJSKA.

— **Para cygańska w pułapce.** W tutejszem więzieniu zostali osadzeni cygani Bazyli Barańczuk i Olga Grochowska, którzy trudnili się kradzieżą koni. Grochowska udając wróżkę chodziła po wsiach i wypatrywała odpowiednie konie u włościan. Barańczuk zaś, korzystając z jej wskazań, dokonywał w nocy kradzieży. (x)

Z POGRANICZA.

— **Dezerter z szeregów armji czerwonej.** Przedwczoraj w rejonie Kołosowa przekroczył granicę polską i oddał się w ręce patroli KOP-u żołnierz sowiecki w pełnem uzbrojeniu bojowem.

Swoją dezercję z szeregów armji czerwonej zbieg motywuje względami natury politycznej.

Akcja prof. Dyboskiego w Stanach Zjednoczonych.

Prof. Dyboski podczas pobytu swego w Detroit wystąpił publicznie przeciw oszczerstwom, rzuconym na Polskę w anonimowej broszurce, podpisanej „Analiticus" i wydanej przez nowojorską firmę Brentano. W broszurce tej autor zarzucił, że wysłany przez Wilsona do Polski ambasador Morgentau zdradził Żydów w swem sprawozdaniu pochlebnem dla Polski.

Prof. Dyboski zaznacza, że dowody, będące w posiadaniu Ligi Narodów, wykazały niezbicie, iż raporty Morgentaua i Samuela odpowiadają prawdzie i broszurka „Analiticus" jest tylko odgrzebaniem starych fałszów, które rozsiewane były swego czasu przez wrogów Polski.

Oryginalne połączenie.

W święto dziesięciolecia Niepodległości Polski połączyły się dwa związki pracowników kolejowych: „Polski Związek Kolejowców (PZK)" i związek kolejarzy „Zjednoczenie Zawodowe Polskie (ZZP)".

Na skutek tego występują te związki razem we wszystkich sprawach swoich członków. Każde pismo czy petycja, skierowane przez te związki do władz i urzędów zaopatrzone jest: we dwie wielkie pieczątku t. zw. narożniki, dwa numery dziennika, dwie daty, dwa różne adresy i w podpisy dwóch prezesów — jednego i drugiego Związku.

Czy to tylko ma być wyrazem połączenia i nic więcej? Gdzie się pomieszczą na pismie wszystkie pieczątki i podpisy prezesów, jeżeli się — co daj Boże więcej związków kolejowych połączy.

Rezultat konkursu kompozytorskiego.

POZNAŃ. Rezultat konkursu kompozytorskiego, ogłoszonego w swoim czasie przez Komitet Wykonawczy Wszechsłowiańskiego Zjazdu Śpiewaczego jest następujący: chóry męskie — I i II nagrodę przyznano Bolesławowi Wallek-Walewskiemu z Krakowa, III Mieczysławowi Mierzejewskiemu z Poznania. Chóry mieszane — I nagrodę Stanisławowi Wiechowiczowi z Poznania, II Karolowi Prosnakowi z Łodzi. III nie przyznano. Chóry żeńskie — I nagrodę Bolesławowi Wallek-Walewskiemu, II Mieczysławowi Mierzejewskiemu. III nie przyznano. Sąd składał się z wybitnych muzyków warszawskich, p. p.: Szopskiego, Chojnackiego, Sikorskiego, Bojanowskiego i przedstawiciela Wlkp. Związku Śpiew. Raczkowskiego.

SPORT.

Zawody Strzeleckie Wojskowych Klubów Sportowych.

W niedzielę, dnia 16-XII b. r. o godz. 10 rano na strzelnicy ośrodka W.F. Wilno odbędą się zawody strzeleckie z broni małokalibrowej Wojskowych Klubów Sportowych z następującym programem:

1) Strzelanie z broni długiej kaliber 22 na odległość 50 mtr. w zespołach po 3-ch zawodników (2 serje po 10 strzałów).

2) Strzelanie z broni krótkiej kaliber 22 na 50 mtr. (2 serje po 10 strzałów) czas trwania serji 10 minut. Termin zgłoszeń zawodników do dn. 15-XII b.r. godz. 12, kpt Pawlik 1 p. p. Leg.)

Turniej szermierczy w ośrodku W. F. Wilno.

W sobotę, dnia 15-XII b. r. o godz. 14.30 w sali gimn. J. Słowackiego odbędzie się turniej szermierczy międzyszkolny na szable organizowany przez ośrodek W. F. Wilno. W turnieju tym wezmie udział około 20 szermierzy uczniów gimn. Słowackiego. Lelewela, Mickiewicza, Z. Augusta i Sem. Naucz. Męsk.

Walne Zgromadzenie Wil. O. Z. L. A.

We czwarek, dnia 20 grudnia b. r. o godz. 18-tej w sali Kasyna Garnizonowego odbędzie się Walne Zebranie Wil. Okr. Związku Lekkiej Atletyki z następującym porządkiem dnia.

1) Odczytanie protokółu z poprzedniego posiedzenia.
2) Sprawozdanie Zarządu.
3) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej.
4) Wybór nowych władz Związku.
5) Wolne wnioski.

KRONIKA

Sobota 15 grudnia	Dziś: † Walerjana Jutro: Euzebjusza B. Wschód słońca—g. 7 m. 35. Zachód „ g. 14 m. 49.

METEOROLOGICZNA

— **Spostrzeżenia Zakładu Meteorologicznego U. S. B. z dn. 14. XII b. r.** Ciśn. śr.—755 mm. Temp. —2. Opady — 2 mm., wiatr północno-wschodni, pochmurno, drobny śnieg, minimum—4, maximum, + 1. Stan niestały, lecz naogół spadek.

KOŚCIELNA.

— **Organizacje społeczne winny wziąć udział w nabożeństwie za duszę ś. p. Narutowicza.** W związku z nabożeństwem żałobnem za duszę ś. p. pierwszego Prezydenta Rzeczypospolitej Polski Gabryela Narutowicza, które się odbędzie w poniedziałek, 17 grudnia r. b. o godz. 9 min. 30 rano w Bazylice Wileńskiej, uprasza się wszystkie organizacje i stowarzyszenia społeczne o delegowanie swoich przedstawicieli na powyższe nabożeństwo. (x).

ADMINISTRACYJNA.

— **Handel w dnie przedświąteczne.** Prośby zrzeszeń kupieckich o przedłużenie godzin handlu w dniach przedświątecznych władze administracyjne załatwiły odmownie, ponieważ obowiązujące obecnie przepisy ściśle określają czas trwania handlu i godziny otwierania i zamykania sklepów. (x),

MIEJSKA.

— **Otwarcie oddziału chirurgicznego.** Z dn. 17 r. b. przy szpitalu Św. Jakóba uruchomiony będzie oddział chirurgiczny na 70 łóżek.

Oddział ten mieści się w gruntownie odnowionym gmachu, dostosowanym do nowoczesnych wymagań chirurgji.

— **Nowe lokale pod instytucje miejskie.** Jak się dowiadujemy, Magistrat m. Wilna przeprowadza obecnie kapitalny remont wewnętrzny gmachu przy ul. Dominikańskiej 2 (obok aresztu centralnego). Do odrestaurowanego lokalu jeszcze przed dniem 1 lutego 1929 r. mają być przeniesione wydziały: statystyczny i przemysłowy oraz Wydział Opieki Społecznej Magistratu m. Wilna.

Niezależnie od powyższego Magistrat zamierza skoncentrować wszystkie kasy miejskie na parterze w gmachu obecnie zajmowanym. Inowacja ta zrealizowana zostanie w okresie wiosennym r. przyszł. po uskutecznieniu potrzebnego dla tego celu remontu.

— **Komunalna Kasa Oszczędnościowa.** Uruchomienie miejskiej Kasy Oszczędnościowej nastąpi w okresie od 18 stycznia do 1 lutego 1929 r. Kasa mieścić się będzie w gmachu przy zbiegu ulic Mickiewicza i Orzeszkowej.

— **Budowa domu mieszkalnego dla nauczycieli.** Jak się dowiadujemy, budowa domu mieszkalnego dla nauczycieli w Kuprjaniszkach dobiega już końca. Nowowybudowany dom zostanie oddany do właściwego użytku jeszcze przed świętami Bożego Narodzenia.

— **Sprawa budowy gazowni miejskiej.** Jak się informujemy, wobec nieprzychylnych konjunktur na rynku pieniężnym — realizacja projektu budowy gazowni miejskiej uskuteczniona zostanie nie wcześniej niż w okresie wiosennym roku 1929.

— **Maszyny dla betoniarni miejskiej.** Ostatnio zawarta została między Magistratem m. Wilna a przedstawicielem firmy „Genard" wstępna umowa na dostawę kompletnego urządzenia dla betoniarni miejskiej. Wzmiankowana firma zobowiązała się w ciągu 12 tygodni od chwili zawarcia umowy dostarczyć komplet potrzebnych maszyn.

— **Budowa studni artezyjskiej.** Magistrat m. Wilna powierzył firmie wiertniczej inż. Hryniewiecki w Warszawie budowę studni artezyjskiej, którąby miała na celu zasilanie w wodę wodociągów miejskich.

— **Sprawa tramwai elektrycznych.** Na ostatniem posiedzeniu Komisji Technicznej wniesiona została interpelacja w sprawie budowy tramwai elektrycznych w Wilnie. W odpowiedzi na interpelację wice-prezydent p. W. Czyż wyjaśnił, iż sprawa ta jest jeszcze w stadjum opracowania i że już na najbliższem posiedzeniu Komisji Technicznej zostanie ona szczegółowo omówiona w specjalnym referacie.

— **Karygodna opieszałość.** Wobec niedojścia do skutku z powodu braku quorum posiedzenia Komitetu Rozbudowy m. Wilna, wyznaczonego na dzień 11 b. m., wyznaczone zostało ono poraz drugi na poniedziałek 17 b. m. w sali posiedzeń Rady Miejskiej. Na porządku dziennym figuruje sprawa wykorzystania kontyngentu budowlanego. Zaznaczyć należy, iż ze względu na terminowe wykorzystanie pożyczek — posiedzenie to jest bardzo ważne i gdyby i tym razem nie doszło do skutku—miasto poniosłoby poważne straty, bowiem pozostałość kontyngentu budowlanego w wysokości około 60.000 zł. nie zostałaby wykorzystana.

— **Prace nad budową domu robotniczego na Pióromoncie** są obecnie prowadzone w bardzo intensywnem tempie. O ile w najbliższym tygodniu nie nastąpi obniżenie temperatury — roboty nad wyprowadzeniem betonowych fundamentów w najbliższym już czasie zostaną uwieńczone powodzeniem.

— **Stan chorób zakaźnych.** W tygodniu ubiegłym na terenie m. Wilna zanotowano następującą ilość zasłabnięć na choroby zakaźne: tyjus brzuszny—8; płonica—10 (zmarło 1); błonica—5; ksztusiec—20; róża—6; gruźlica—10 (zmarło 1); zausznica —1; grypa—3 i ospę wietrzną—9.

Razem 72 wypadki zasłabnięć, z czego dwa dały wynik śmiertelny.

UNIWERSYTECKA.

— **Promocje nowych doktorów** Dziś w sobotę o godz. 13-ej w Aul Kolumnowej U. S. B. odbędą się promocje na doktora wszechnauk lekarskich następujących osób: Wicherkiewiczówny Jadwigi, Niewińskiego Adama, Jegiera Teodora Wiesenfelda Mendla, Milchiora Szmula, Wiercińskiego Andrzeja, Obrębowskiego Stanisława, Grolla Bernarda, Grygielówny Zofji, Małeja Aleksandra, Tauba Ichiela Majera, Boima Nachmana, Maciejewskiej Heleny. Wstęp wolny.

SPRAWY AKADEMICKIE.

— **Nowe Stowarzyszenie Akademickie.** Senat U. S. B. na posiedzeniu w dniu 30-go listopada r. b. zatwierdził statut Stowarzyszenia Akademickiego Pracy Społecznej, mającego głównie na celu studja nad zagadnieniami gospodarczemi i skarbowemi. Kuratorem Stowarzyszenia został mianowany profesor zwyczajny U. S. B Władysław Zawadzki. Wspomniane Stowarzyszenie posiada charakter koła naukowego akademickiego i powstało dzięki inicjatywie grupy b. słuchaczy pp. profesorów W. Zawadzkiego i M. Gutkowskiego — na czele z dotychczasowym prezesem Stowarzyszenia mag. praw p. Wacławem Steckim.

WOJSKOWA.

— **Kto staje do zebrań kontrolnych.** Dziś 15-go b. m. do zebrań kontrolnych stają szeregowi rezerwy i pospolitego ruszenia urodzeni w roku 1895, którzy z jakichkolwiek przyczyn nie stawali do zebrań kontrolnych lub nie odbywali ćwiczeń. Jutro z racji niedzieli komisja kontrolna nie pracuje. (x).

Z POLICJI.

— **Policyjny kurs narciarski.** Na onegdajszem posiedzeniu Policyjnego Klubu Sportowego postanowiono zorganizować w Wilnie kurs narciarski dla funkcjonarjuszów P. P. Na kurs zostanie wyznaczonych 70 policjantów ze wszystkich powiatów województwa. Potrzebne narty dostarczy Komenda wojew. P. P. (x).

Z KOLEI.

— **Premje dla kolejarzy.** Władze kolejowe wprodziły tytułem próby premje dla personelu kolejowego za należyte wyzyskanie pojemności wagonów oraz za przyśpieszenie przewozu tych wagonów. (x).

— **Remont mostów.** Wileńska Dyr. Kolejowa przystępuje do opracowania planu odnowienia wszystkich mostów kolejowych, znajdujących się na terenie Dyrekcji. Mosty zostaną oczyszczone ze rdzy i pociągnięte trwałą farbą olejną koloru stalowego. (x).

ZE ZWIĄZKÓW i STOWARZYSZEŃ.

— **Na wieczornicę harcerską,** która się odbędzie w sobotę dnia 15 b. m. w gmachu Seminarjum Nauczycielskiego (ul. Ostrobramska 29) zaprasza Druhny i Druhów drużyn wileńskich Czarna Trzynastka Wileńsk. Druż. Harc. Początek wieczornicy o godz. 18 (6 wiecz.)

ZEBRANIA I ODCZYTY.

— **Wil. Pol. Tow. Tatrzańskie** urządza dziś w sobotę o godz 8 m. 15 w gimnazjum im. J. Słowackiego (Dominikańska 3) zebranie miesięczne, na którem prof. Jerzy Lande wygłosi pogadankę ilustrowaną przeźroczami: „Spiskie mury i spiskie granie" (wrażenia z wycieczki do Kiezmarku i na szczyty Tatr spiskich). Goście mile widziani

— **Loterja fantowa Zw. Strzeleckiego** odbędzie się jutro dn. 16 b. m. w lokalu firmy „Kulik" (Mickiewicza 8). Do wygrania moc niespodzianek.

— **Ze Zw. „Jutrzenka".** Jutro w niedzielę o godz. 5 ppoł. (ul. Kasztanowa 2 m. 11). odbędzie się pogadanka. W programie: 1) odczytanie utworów J. Krishnamurti, 2) wymiana zdań na tematy poruszone w przeczytanych utworach. Wstęp wolny.

SPRAWY ROBOTNICZE.

— **Sądy Pracy w Wilnie.** Termin otwarcia w Wilnie Sądów Pracy został ostatecznie określony na dzień 15-go stycznia Od tego dnia wszelkie sprawy wynikające na tle najmu, lub związane z tą dziedziną będą podlegały jedynie Sądom Pracy.

— **Strajk w fabryce „Fortuna".** W fabryce cukierków „Fortuna" wybuchł strajk robotników. Narazie porzuciła pracę połowa robotników. Zatarg wynikł z powodu nieuwzględnienia przez dyrekcję fabryki podwyżki dotychczasowych zarobków.

RÓZNE.

— **Lekcje prof. Śliwińskiego.** Druga serja lekcyj w klasie fortepianu Józefa Śliwińskiego przy Konserwatorjum Muz. w Wilnie rozpocznie się w poniedziałek, dnia 17 b. m. o godz. 5 wiecz. Dalsze zapisy kandydatów przyjmuje sekretarjat Konserwatorjum (Dominikańska 5) od godz. 4—7 wiecz.

— **Szkoła Pielęgniarstwa i Opieki Społecznej** przy Czerwonym Krzyżu w Katowicach przyjmuje wpisy na nowy kurs. Zgłaszać się mogą kandydatki od lat 18 do 30 z wykształceniem 6 kl. szkoły średniej. Zgłoszenia przyjmuje i bliższych informacyj udziela Dyrekcja Szkoły — ul. Andrzeja 9.IV p. Termin zgłoszeń do 1 lutego 1929 r.

— **Rodzina wojskowa w Wilnie** chcąc urządzić żołnierzom tut. Garn. Gwiazdkę, apeluje tą drogą do wszystkich Szanownych Pp. Kupców o łaskawe poparcie tej imprezy przez nadsyłanie do Komendy Placu, ul. Kościuszki 7, choćby najdrobniejszych podarków w naturze, a przedewszystkiem jabłek, cukierków, fig, orzechów, papierosów, papieru listowego, skarpetek, mydła i t.p.

— **Dzieci dla dzieci** W niedzielę dnia 16.XII o godzinie czwartej popołudniu odbędzie się w szkole powszechnej Nr. 22 „Swit" Mała Pohulanka Nr. 8 staraniem Koła im. E. Dmochowskiej P. M. Sz. zabawa dla dzieci młodszych oddziałów szkół powszechnych. Urządzają ja „Dzieci dla Dzieci", gdyż całkowity dochód z zabawy przeznaczony jest na choinki dla dzieci wiejskich w w szkołach P. M. Sz. Na całość zabawy składają się dwie komedyjki odegrane przez zespół dzieci szkoły „Swit", pantominy i gry towarzyskie.

Bilet wejścia dla dzieci 40 gr. dla dorosłych 50 gr.

— **Bal na Patronat więzienny.** Dowiadujemy się, że w dniu 1 lutego 1929 r. odbędzie się w salonach George'a bal Patronatu więziennego pod protektoratem p. wojewody Władysława Raczkiewicza.

TEATR i MUZYKA.

REDUTA (na Pohulance).

— Pożegnalna wizyta Malickiej i Węgierko. Dziś o godz. 8 wiecz. na ogólne żądanie publiczności niezrównani artyści M. Malicka i A. Węgierko wystąpią po raz ostatni w komedji Nicodemiego „Świt, dzień i noc", która zostanie odegrana zamiast „Prawdziwej miłości". Bilety sprzedane wymienia „Orbis" do godz. 4.30 oraz kasa teatru od godz. 5 wiecz.

— **Przedstawienie popularne „Świt dzień i noc".** Dziś o godz. 4-ej pp. po raz ostatni przedstawienie dla najszerszych warstw publiczności wileńskiej, po cenach od 50 gr. do 5 zł., świetnej komedji Nicodemiego „Świt, dzień i noc" z Marją Malicką i Aleksandrem Węgierko.

— **Uśmiech losu".** Jutro o godz. 20-ej, po raz pierwszy komedja w 4-ch aktach Włodzimierza Perzyńskiego p. t „Uśmiech losu" z gościnnym udziałem S t e f a n a J a r a c z a. Inne postacie tworzą: St. Perzanowska, W. Malinowska i I. Larowska, oraz Z. Chmilewski, J. Karbowski i W. Scibor.

REDUTA (na prowincji).

— Dziś w Chełmie komedja J. Szaniawskiego — „Ptak".

TEATR POLSKI (sala „Lutnia").

— **Dzisiejsza premjera.** „Idjota"—F. Dostojewskiego, przeróbka z słynnej powieści tegoż autora, dokonana przez Savoira, grana będzie dziś po raz pierwszy w Teatrze Polskim. Rolę tytułową gra W. Malinowski. Reżyseruje H. Szletyński.

— **„Ogniem i mieczem".** Dziś w sobotę o godz 5-ej pp. i jutro w niedzielę o godz. 3 ej pp. grane będą obrazy dramatyczne z powieści H. Sienkiewicza „Ogniem i mieczem". Ceny od 20 gr.

— **Popołudniówka niedzielna.** W niedzielę o godz. 5 m 30 pp. grany bedzie „Czarodziej" (Beverley) z K. Wyrwicz-Wichrowskim w roli tytułowej. Ceny od 20 gr.

— **Koncert Józefa Śliwińskiego w Teatrze Polskim.** Występ znakomitego pianisty. Józefa Śliwińskiego, odbędzie się w sali Teatru Polskiego w niedzielę, 16-go b. m o godz. 12 w poł. Koncert świetnego artysty wzbudził, jak zwykle, wielkie zainteresowanie, zarowno ze względu na osobę koncertanta, jak i na doborowy program. na który złożą się utwory Chopina, Czajkowskiego, Shumanna. Liszta i t. p. Bilety zawczasu do nabycia w kasie Teatru Polskiego od godz. 11 rano do 9 wiecz.

RADJO.

PROGRAM STACJI WILEŃSKIEJ.

Fala 435 mtr.

SOBOTA, dn. 15 grudnia 1928 r.

11.56—12.10. Transmisja z Warszawy. Sygnał czasu, hejnał z wieży Marjackiej w Krakowie, oraz komunikat meteorologiczny. 15.10—16.10. Muzyka gramofonowa płyty z firmy B. Rudzki w Warszawie, ul. Marszałkowska 87 i 146. 16.10—16.30. Odczytanie programu dziennego i chwilka litewska. 16.30 — 16.45. Komunikat Zw. Kółek i Org. Roln. z Wil. 16.45 — 17.15. „Kącik dla pań“ wygł. Stanisław Czaplicki. 17.10—17.35. Koncert orkiestry wojskowej 6 p. p. Leg. pod kier. kpt. Bogumiła Reszke. 17.35—18.00. Pogadanka radjotechniczna. 18.00 — 18.25. Koncert orkiestry wojskowej 6 p. p. Leg. pod kier. kpt. Bogumiła Reszke. 18.25 — 18.50. Odczytanie programu na następny tydzień i komunikaty. 18.50 — 19.15. Recital śpiewaczy Heleny Dal (mezzo-sopran) dr. Tadeusz Szeligowski (akomp.). 19.15—19.30. Audycja recytacyjna z cyklu „Nasi poeci regjonalni“. Utwory Wandy Niedziałkowskiej-Dobaczewskiej w wyk. autorki. 19.30 — 19.56. Transmisja z Warszawy. „Radjokronika“ wygł. dr. Marjan Stępowski. 19.56—20.00. Transmisja sygnału czasu z Warszawy. 20.00. Feljeton wesoły — art. Teatru Polskiego Karol Wyrwicz-Wichrowski. 20.30. Transmisja z Warszawy. Muzyka lekka. 22.00 — 23.30. Transmisja z Warszawy. Komunikaty: P. A. T., policyjny, sportowy i inne, oraz muzyka taneczna.

NIEDZIELA, dn. 16 grudnia 1928 r.

10.15 — 11.45. Transmisja nabożeństwa z Katedry Poznańskiej. 11.56—12.10. Transmisja z Wieży Marjackiej w Krakowie, oraz komunikat meteorologiczny. 12.10 — 14.00. Transmisja poranku muzycznego z Filharmonji Warszawskiej. 14.00 — 15.00. Transmisja odczytów rolniczych z Warszawy. 15.15—17.20. Transmisja koncertu symfonicznego pod dyr. K. Wiłkomirskiego. 17.20—17.45. Transmisja z Warszawy. „Z dziejów i przeżyć narodu“ wygł. prof. H. Mościcki. 17.45 — 18.10. Odczyt w języku litewskim wygł. J. Kraunajtis. 18.10—18.25. Muzyka z płyt gramofonowych firmy B. Rudzki w Warszawie ul. Marszałkowska 87 i 146. 18.25 — 18.50. Bajki dzieciom opowie Ciocia Hala. 18.50 — 19.05. Kwadrans cytry: 1) Bauer: „Legenda“, 2) Curtis: „Pieśń Neapolitańska“ wyk. prof. Witold Jodko. 19.05—19.20. Kukułka wileńska. 19.30—19.45. Kwadrans cytry: 1) G. Donizetti: Cavatina z op. „Faworita“. 2) J. Haustein „Serenada“ wyk. prof. W. Jodko. 19.45. Odczytanie programu na poniedziałek, komunikaty i sygnał czasu z Warsz. 20.00 — 20.30. Transmisja z Warszawy. Audycja org. z racji 10 lecia Niepodległości Jugosławji. Odczyt wygł. ks. red. W. Kneblewski, wiązankę pieśni jugosłowiańskich wyk. orkiestra Polskiego Radja. 20.30. Transmisja koncertu wieczornego z Warszawy: Wyk. orkiestra Polskiego Radja pod dyr. J. Oziminskiego. prof. K. Heintre (fort.), M. Janowski (tenor). 20.30—23.30. Transmisja z Warszawy. Komunikaty oraz muzyka taneczna.

Na wileńskim bruku.

— **Zajście na ul. Łotoczek.** Na ul. Łotoczek do pracujących robotników kanalizacyjnych podszedł pijany osobnik, który bez żadnej przyczyny uderzył jednego z robotników, a następnie wydobył rewolwer i usiłował wystrzelić. W chwili, gdy kolegdzy uderzonego rzucili się do awanturnika ten ukrył się w jednem z pobliskich mieszkań i uniemożliwiał ujęcie. Dopiero przybyła policja rozbroiła go i odprowadziła do aresztu, gdzie pijany podał jedynie, że nazywa się Feliks Judycki. Żadnych dokumentów przy nim nie znaleziono.

— **Defraudant.** Zbiegł zabierając ze sobą 900 złotych pracownik firmy „Stołowicki“ (Teatralna 4), Jan Kasperski. Poszkodowany przypuszcza, że Kasperski zbiegł do Warszawy gdzie rzekomo ma rodzinę.

— **Usiłowanie okradzenia Legji Inwalidów.** Wczoraj o północy przed Spółdzielnią Legji Inwalidów zatrzymano niejakiego Szwejluba, który usiłował dokonać kradzieży w wymienionej spółdzielni.

— **Głuchoniemy pod autem.** Na ulicy Wielkiej upadł na jezdni jakiś głuchoniemy, który omal że nie został przejechany przez pędzące auto. Uległ on ogólnemu potłuczeniu tak, że ulokowano go w szpitalu żydowskim.

— **Włamanie.** Do mieszkania Anny Prokopjewoj (zaułek Bernardyński 8), włamali się złodzieje, którzy wynieśli co cenniejszą garderobę. Sprawców nie ujęto.

Z OSTATNIEJ CHWILI.

Prasa o sprawie polsko-litewskiej.

Głosy prasy francuskiej.

PARYŻ, 14.XII. (Pat). Wczorajsza prasa paryska obszernie omawia przebieg sprawy polsko-litewskiej na Radzie Ligi Narodów. Georges Bienaime podziwia na łamach „Victoire“ cierpliwość Rady, zarzucając jej jednocześnie zbytnią powolność. Tego samego zdania jest „Popularie“, oficjalny organ partji socjalistycznej, zaznaczając, iż Rada za swe stałe odkładanie spraw zawilszych została ukarana i skazana na wysłuchanie w ciągu trzech godzin mowy Woldemarasa. Lecz mały człowieczek kowieński wzbudził ostatecznie wstręt w członkach Rady, która zdobyła się na krok stanowczy, polecając ambasadorowi Hiszpanji przygotowanie raportu w sprawie zatargu polsko-litewskiego. Ma ona nawet jakoby wysłać na miejsce komisję celem przeprowadzenia ankiety. Rada powinna nareszcie nakazać rozstrzygnięcie sporu, w przeciwnym bowiem razie zmuszona będzie wysłuchać nowej mowy Woldemarasa na przyszłej sesji. „Oeuvre“ zaznacza, iż wystarczyła obecność Woldemarasa, aby nadać dyskusji nieodpowiedni ton. Niewłaściwe jego żarty możliwe są chyba tylko przy stole restauracyjnym, ale nie przed takim poważnym aeropagiem, który miał tego dosyć. Cała argumentacja Woldemarasa polegała na dowodzeniu, że Polska żywi imperjalistyczne zamiary względem Litwy. Jest to absurdem. Litwa ma oczywiście prawo uchylać się od bliższego porozumienia się z Polską, nie powinna jednak zapominać, że jest członkiem Ligi Narodów, co nakłada na nią obowiązek poddania się zwykłym zobowiązaniom członków Ligi. Jeżeli będzie ona w dalszym ciągu opierała się przy swem nieprzejednanem stanowisku, to Rada Ligi Narodów nie omieszka zdobyć się na krok stanowczy.

Głosy prasy niemieckiej.

BERLIN, 14. XII. (Pat.) Prasa berlińska podaje dziś informacje o posiedzeniu dzisiejszem Rady Ligi Narodów.

„Deutsche Tagesztg“ czyni uwagę, że na przykładzie taktyki Woldemarasa i jej wyników widać, iż najlepsze jest upieranie się przy swojem zdaniu i nieustępowanie. Natomiast „Localanzeiger“ podkreślając nieustępliwość Woldemarasa, stwierdza jednakże, iż dzisiejsze obrady pozostawiły ogólne wrażenie, że Woldemaras poczynił kroki niebezpieczne.

„Kreuzztg.“ stwierdza również, że aczkolwiek zgoda Woldemarasa na podjęcie studjów przez komisję tranzytowo-komunikacyjną Ligi została okupiona uzyskaniem przez Woldemarasa nowej deklaracji polskiej o poszanowaniu niepodległości i integralności Litwy, jednakże przez ustępstwo to Woldemaras wszedł na drogę niebezpieczną.

„Boersen Ztg.“ atakuje Radę Ligi, zarzucając jej, że znowu przemilczała problem wileński, aczkolwiek musi jej wiadomo, że bez rozwiązania sprawy wileńskiej, napięcie między Polską a Litwą musi pozostać. Dziennik zarzuca Lidze, że tam gdzie trzeba czynów Liga poprzestaje na słowach.

Przygotowania do polskiego lotu transatlantyckiego.

(Telefonem od własnego korespondenta z Warszawy).

W wielkiej fabryce samolotów Caproni pod Medjolanem wrą obecnie gorączkowe przygotowania do wielkiego polskiego lotu przez Atlantyk. Lot ten mają odbyć dwaj lotnicy p. *Kowalczyk* i pilot *Klisz*. Aparat Polonia będzie gotów w pierwszej połowie stycznia i zostanie przetransportowany do Baldonel w Irlandji. Baldonel położ ne jest nad oceanem i stanowi doskonały punkt dla odlotu przez Atlantyk. Z tego samego miejsca odleciał w swoim czasie samolot niemiecki Bremen.

Oprócz dwóch pilotów w aparacie tym przygotowane jest miejsce dla jednego pasażera, którego osoba w tej chwili nie jest jeszcze znana. Koszta budowy samolotu Polonia prawie całkowicie pokryte zostały przez komitet polonji amerykańskiej.

Dodat k mieszkaniowy dla urzędników.

(Tel. od własnego korespondenta z Warszawy.)

Dowiadujemy się, iż rząd od pierwszego stycznia roku przyszłego **przystąpi do regularnej miesięcznej wypłaty dodatku mieszkaniowego dla urzędników państwowych.** Jednocześnie rząd zamierza wypłacić w ratach zaległy dodatek mieszkaniowy za lata ubiegłe.

Śmierć pięciorga dzieci.

GRUDZIĄDZ. 14.XII. (Pat). W dniu wczorajszym we wsi Bratkinie wydarzył się tragiczny wypadek, w którym straciło życie 5 dzieci w wieku od 2 do 9 lat. Mianowicie gospodarz Widomski wraz z żoną wyjechali za interesami do sąsiedniej wioski, pozostawiając w domu dzieci zamknięte w pokoju. W pokoju tym przed tem zapalono w żelaznym piecu,

Kiedy w dwie godziny później Widomski wrócił do domu, nie mogąc się dostać do wnętrza, rozbił szybę w oknie, przez którą wydobywał się ostry zapach czadu węglowego. Kiedy Widomscy weszli do pokoju, zastali wszystkie swe dzieci martwe.

Przybyły lekarz mimo zabiegów nie zdołał przywrócić dzieci do życia.

Powodem tragicznego wypadku była zła oprawa rury pieca żelaznego. Wypadek wywołał w całej okolicy przygnębiające wrażenie.

NOWOŚCI WYDAWNICZE.

— **„Wiadomości Statyst.“—dwutygodnik.** Ukazał się zeszyt 23 „Wiadomości Statystycznych“ nakładem Gł. Urz. Statyst. Bogata treść zeszytu zawiera następujące *tablice:*

Stan gospodarczy Polski, Anglji, Francji, Niemiec i Stanów Zjednoczonych A. P.—Produkcja cukru. — Gorzelnie.—Handel. — Komunikacja. Ruch pocztowy, telegraficzny i telefoniczny.—Ceny hurtowe żywności. — Wskaźniki kosztów: utrzymania w Warszawie i żywności w większych miastach. — Ceny: artykułów żywności w większych miastach, giełdowe zbóż i hurtowe. — Praca: bezrobocie, zatrudnienie w górnictwie, hutnictwie, przemyśle i na robotach publicznych, zatrudnienie i stan zamówień, płace zasadnicze robotników i przegląd międzynarodowy bezrobocia.—Nowozatwierdzone spółki akcyjne, zatwierdzone powiększenie kapitału zakładowego i upadłości ogłoszone. — Obieg pieniężny, kursy dewiz, papierów procentowych, akcyj na giełdzie warszawskiej, polskich pożyczek na giełdzie w Nowym Yorku, 7 proc. pożyczki stabilizacyjnej 1927 r. i wskaźniki kursów. — Banki: Polski, Gospodarstwa Krajowego, Państwowy Rolny i akcyjne. Centralna Kasa Spółek Rolniczych w Warszawie. — Oddziały zagranicznych banków akcyjnych w Polsce.—Protesty weksli.— Emisje publiczne Stanów Zjednoczonych A. P. i Anglji.—Wydatki i dochody Kolei Państwowych.—Zamknięcia rachunkowe powiatowych związków komunalnych.—Demografja i zdrowotnośc. — Małżeństwa, urodzenia, zgony i przyrost naturalny w latach 1923—1928. — Pozatem treść zeszytu dopełniają *wykresy.*

Obwieszczenie.

Aukcjonista Izby Skarbowej w Wilnie Ch. Smajkiewicz na zasadzie art. 1027 i 1030 U. P. C. tudzież § 33 Instrukcji o przymusowym ściąganiu opłat i podatków z dnia 17 V. 1926 roku (Dz Urz. Min. Skarbu № 15) podaje do wiadomości ogólnej, iż w dniu 18 grudnia 1928 roku o godzinie 11-ej w sali licytacyjnej Izby Skarbowej — Wielka 66 odbędzie się sprzedaż z licytacji 320.000 kopert różnych, lad sklepowych, papieru w belach i innych materjałów piśmiennych oszacowanych na 2690 złot., a należących do braci Papp i S-ka ul św. Mikołaja № 7, na pokrycie zaległości podatkowych. 4549

Ch. Smajkiewicz.

REDAKCJA i ADMINISTRACJA: Jagiellońska 3. Tel. 99. Czynne od godz. 9—3 ppoł. Naczelny redaktor przyjmuje od 2—3 ppoł. Redaktor działu gospodarczego przyjmuje od godz. 6—7 wiecz. we wtorki i piątki. Rękopisów Redakcja nie zwraca. Dyrektor wyd. przyjmuje od 12—2 ppoł. Ogłoszenia przyjmują się od 9—3 i 7—9 wiecz. Konto czekowe P.K.O. 80.750. Drukarnia — ul. Ś-to Jańska 1, tel. 3—40.
CENA PRENUMERATY: miesięcznie z odnoszeniem do domu lub przesyłką pocztową 4 zł. Zagranicą 7 zł. CENA OGŁOSZEŃ: Za wiersz milimetrowy przed tekstem—40 gr., w tekście I, II str.—30 gr., III, IV, V, VI—35 gr., za tekstem—15 gr., kronika rekl.-komunikaty—1.00 zł. za wiersz redakcyjny, ogłoszenia mieszkaniowe—10 gr. za wyraz. Do tych cen dolicza się: za ogłoszenia cyfrowe i tabeleryczne—50% drożej, z zastrzeżeniem miejsca—25% drożej, w numerach niedzielnych i świąteczn.—25% drożej, zagraniczne—100% drożej, zamiejscowe—25% drożej. Dla poszukujących pracy 50% zniżki. Za numer dowodowy—20 gr. Układ ogłoszeń 6-cio łamowy, za tekstem 10-mio łamowy. Administracja zastrzega sobie prawo zmiany terminu druku ogłoszeń. Oddział w Grodnie: Bankowa 15.
Wydawca „Kurjer Wileński“ S-ka z ogr. odp. „Kurjer Wileński“ S-ka z ogr. odp. Druk. „Znicz“ ul. Ś-to Jańska 1, tel. 3-40. Redaktor odpowiedzialny Józef Jurkiewicz.